

Jaciment de Maçaners

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector sud-est del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Carretera de Súria a Balsareny (BP-4313), al km. 51 camí direcció oest cap a Maçaners. A Maçaners seguir un camí nord i després oest uns 600 m. Després trencall esquerra (sud) uns 100 m i corriol sud uns 150 m.
Alçada:	486

Coordenades:

Latitud:	41.86908
Longitud:	1.78922
UTM Est (X):	399520
UTM Nord (Y):	4635949

Classificació

Número de fitxa	08141 - 288
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	VIII-XV
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Restes constructives força arrasades. Necròpolis en estat desconegut.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A009000470000ID
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dc., 26/05/2021 - 11:27

Descripció

Ruïnes d'una antiga construcció de funció i època desconegudes que, tal vegada, podria correspondre a una torre de vigilància o a un mas medieval. Es troben situades en un turonet no gaire alt però amb molt bones vistes cap a totes direccions, en un lloc de pas de diversos camins antics. Les restes han quedat força arrasades, i la part més ben conservada és a ponent, a la cota més alta. Aquí els murs s'aixequen mig metre aproximadament i configuren una construcció quadrangular de planta força irregular. El parament és fet amb pedres gairebé en sec, i en algun punt, segons notícies orals, s'hi observa opus spicatum. Més a llevant i entre un munt d'enderrocs considerable, s'insinuen dues cambres de planta més o menys rectangular, però lleugerament separades de l'anterior.

Per les notícies que comentem en l'apartat d'història sabem que, molt a prop, hi havia una necròpolis d'època indeterminada, que podria tenir relació o no amb la construcció.

Història

Aquest turó queda proper a diversos camins antics que passaven per la zona. Hi havia un camí transversal que venia per l'oest, d'una banda des del Samuntà, i de l'altre per Solivella. Per l'est es dirigia cap a Maçaners, la Bassa de les Vilaredes (que era un punt de cruïlla destacat), Navàs i Vic. És documentat des d'antic, i al segle XVII consta com a Camí Cardoner o Camí Saliner, ja que s'hi distribuïa la sal de Cardona. Un altre camí discorria de nord a sud. Venia del Pont de Barquets i continuava per tramuntana cap a Reixes, Castelladral i Serrateix. Aquesta situació estratègica del turó avalaria la hipòtesi d'una torre de vigilància de possible origen medieval, tal vegada després continuada com a mas.

La primera notícia d'aquestes ruïnes es deu a un erudit del segle XIX: Vicens De Febrer. La família De Febrer va adquirir la gran masia propera de Puiggròs a la dècada de 1890. Vicens, emparentat amb els propietaris, fou autor de petites novel·les romàntiques, polític federalista i regidor de Manresa. Es coneixen tres articlets apareguts en premsa que recullen la notícia que ell va difondre el 1881 sobre una troballa arqueològica en aquesta zona. Segons es recull en els articles, quan es va fer una romputa en un terreny proper per plantar-hi vinya van sorgir un bon nombre de sepultures que estaven cobertes amb lloses, amb els esquelets intactes, els quals tenien la particularitat d'estar enterrats de bocaterrosa. Un dels difunts tenia un "pedazo de metal, brillante com el diamante, el cual fué destrozado y repartido entre los descubridores". Les tombes que molestaven al conreu foren destruïdes, però les que no es van deixar. També es diu que la necròpolis es trobava a "curta distància d'uns grans enderrochs", que corresponen a les restes constructives que hem descrit.

Pel que fa a la datació d'aquesta necròpolis, no tenim prou elements per precisar-la. Podria ser d'època alt-medieval, però també prehistòrica.

Bibliografia

ANÒNIM (1881). *L'excursionista (butlletí de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques)*, num. 31 (31-5-1881), p. 630.

ANONIM (1881). *Diario oficial de avisos de Madrid* (15-2-1881), p. 3

ANONIM (1881). *La Iberia*, Madrid (16-2-1881), p. 3

